

ET

ET

ET

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 30.5.2008
KOM(2008)329 lõplik

**KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE NING
EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE**

E-õiguskeskkonna Euroopa strateegia väljatöötamine

SEC(2008)1947
SEC(2008)1944

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE NING EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE

E-õiguskeskkonna Euroopa strateegia väljatöötamine

1. SISSEJUHATUS

Pärast Amsterdami lepingu jõustumist on õigusel rajanevast Euroopa alast saanud selge reaalsus, mis põhineb õigusaktidel, mille eesmärk on tagada kohtuotsuste vastastikune tunnustamine, luua riikide õigusasutuste vahel koostöökultuur ja toetada kodanike vaba liikumist piirideta Euroopa alal.

Samal ajal kasvab kõikjal Euroopas nõudlus õigusemõistmise järele, suurendades kohtusüsteemide töökoormust ja tuues kaasa vajaduse kohandada pidevalt töömeetodeid olukordades, mis on rahaliste vahendite seisukohast sageli keerulised.

Info- ja sidetehnoloogiate kasutusele võtmine õigusemõistmises pakub lahendusvõimalusi, parandades õigusemõistmise toimimist ja aidates kaasa menetluste tõhustamisele ja kulude vähendamisele.

E-õiguskeskkond on neologism, mille taga võib peituda osaline vastus kolmele väljakutsele: parandada juurdepääsu õiguskaitsele, koostööd õigusasutuste vahel ja õigusemõistmise enda tõhusust. Info- ja sidetehnoloogia arendamine õigusemõistmise valdkonnas on teretulnud ja möödapääsmatu, kuid toob kaasa ka ootusi ja küsimusi.

Käesoleva teatise eesmärk on teha ettepanek üldstrateegia kohta, milles kombineeritakse Euroopa mõõde ja riikide tasandil tehtud jõupingutused, võimaldades samal ajal saavutada lisaväärtusena mastaabisääst.

Komisjoni jaoks peavad e-õiguskeskkonna raames tehtavad tööd:

- eelistama juba käsilolevaid projekte;
- eelistama detsentraliseeritud struktuure, jätmata tähele panemata vajadust kooskõlastamise järele Euroopa tasandil;
- võtma aluseks pigem olemasoleva õigusraamistiku, kasutades vastu võetud õigusaktide tõhustamiseks IT-vahendeid.

Vastuseks Euroopa Ülemkogu¹ ja Euroopa Parlamendi korduvalt väljendatud üleskutsele esitatakse käesolevas teatises e-õiguskeskkonna strateegia, mille eesmärk on kodanike usalduse suurendamine õigusel rajaneva Euroopa ala vastu, mis on peamine legitiimsuse allikas liidus, kus identiteediväärtus põhineb ennekõike õigusriigil.

---

¹ Euroopa Ülemkogu 21. ja 22. juuni 2007. aasta ning 14. detsembri 2007. aasta järeldused.

2. MIS ON E-ÕIGUSKESKKOND?

E-õiguskeskkonda võib määratleda kui vahendit, millega püütakse parandada kodanike juurdepääsu õiguskaitsele ja õiguslike meetmete tõhusust, kasutades selleks info- ja sidetehnoloogiad. Õiguslike meetmete all peetakse silmas mis tahes meetet, mis seisneb kas mõne vaidluse lahendamises või kuriteo eest karistamises.

E-õiguskeskkonna arendamine on õigussüsteemi moderniseerimise võtmelement. Komisjon on alati julgustanud info- ja sidetehnoloogiate kasutamist õigusalasest koostöös.

Alates 2003. aastast on komisjon töötanud välja tsiviil- ja kaubandusajaja käsitleva Euroopa õigusalasest koostöö võrgustiku portaali² ning toetanud õigusatlaste väljatöötamist tsiviil- ja kriminaalasjades. Atlaste abil saavad õigusala töötajad teha kindlaks pädevad õigusasutused erinevates liikmesriikides. Komisjon on alati julgustanud videokonverentside pidamist ja dokumentide elektroonilist edastamist õigusasutuste vahel. Ta on samuti osalenud aktiivselt karistusregistrite võrguks sidumise projektis.

E-õiguskeskkond on osa laiemast e-valitsuse projektist, moodustades selle erivaldkonna. E-valitsus kätkeb endas info- ja sidetehnoloogiate kasutamist kõikides haldusmenetlustes. Turvalise infrastruktuuri ja dokumentide autentimise projektide kohta on juba koostatud usaldusväärne uuring ja nüüd tuleb selle põhjal edasi liikuda. Komisjonil on kavas edendada programmi IDABC raames Euroopa koostalitusvõime raamistikku.³ Õigusküsimustes on eriti olulisel kohal töö Euroopa tasandil **e-allkirja** ja **e-identiteedi**⁴ kallal, sest dokumentide autentimine on õigusküsimustes kesksel kohal.

E-õiguskeskkond võib hõlmata mitmeid küsimusi ning see peab arenema edasi, võttes arvesse õigusel rajanevat Euroopa alal tehtud edusamme ja tehnoloogilist arengut. Samas tuleb aga jõuda kiiresti konkreetsete projektideni. Liialt lai tegutsemisväli võib kahjustada Euroopa Liidu tegevuse tõhusust ja usaldusväärsust. Selleks et seda ei juhtuks, tuleb tulevikutegevus konkreetsetelt määratleda.

Teatavad projektid ei kuulu otseselt õigusemõistmise valdkonda, vaid on rohkem seotud e-valitsusega. Näiteks teatavad toimingud, millesse on vahel kaasatud õigusasutused, on pigem halduslikku laadi (nt kinnistusraamatud või äriregistreid hõlmav Euroopa Äriregister).⁵ Samas võivad vahekohtu tegevus või vaidluste alternatiivsete lahenduste mehhanismid olla seotud e-õiguskeskkonna valdkonnaga, isegi kui nende küsimustega tegelevad asutused ei ole kohtud.

Komisjon leiab, et e-õiguskeskkonna kõige olulisem eesmärk on tõhustada kodanike jaoks õigusemõistmist kõikjal Euroopas. Prioriteetsed projektid peavad aitama eelkõige kaasa õigusemõistmise tõhustamisele ja hõlbustama kodanike juurdepääsu õiguskaitsele. Lisaks peavad need projektid aitama kaasa Euroopa õigusemõistmise valdkonna õigusaktide rakendamisele ning kaasama sellesse kõik liikmesriigid või suurema osa nendest.

---

² <http://ec.europa.eu/civiljustice/>

³ <http://ec.europa.eu/idabc/> „Preliminary Study on mutual recognition of e-Signatures for e-Government applications” (2007) ning „eID Interoperability for PEGS” (2007).

⁴ E-allkirja standardimise aspektid – (2007)

http://ec.europa.eu/information_society/europe/i2010/docs/esignatures/e_signatures_standardisation.pdf

⁵ KOM (2007) 807, punkt 4.2, www.ebr.org; www.briteprojet.net

3. EDENDADA RIIKIDE JA EUROOPA TEGEVUSEST TULENEVAT SÜNERGIAT

3.1. Parandada heade tavade vahetamist riigi tasandil

E-õiguskeskkonna arendamine toetub eelkõige liikmesriikide taatele. Saksa E-kohtu Akadeemia⁶ hiljuti koostatud uuringust ilmnes, et Euroopa Liidu õigusstruktuurides kasutatakse info- ja sidetehnoloogiat järjest rohkem. Tõhusa õigusemõistmise Euroopa komisjon avaldas hiljuti seda teemat käsitleva aruande⁷, milles on jõutud samale järeldusele.

Riikide tasandil parandavad mitmed projektid kohtule alluvate isikute teavitamist: Internetis on kättesaadav teave õigussüsteemide, õigusaktide ja kohtupraktika kohta, protsessipooled ja kohtud vahetavad omavahel järjest rohkem teavet elektrooniliselt, teatavatel juhtudel on kogu menetlus elektrooniline. Ka kohtuistungite salvestamiseks kasutatakse järjest rohkem elektroonilisi vahendeid.

Euroopa tasandil arendavad mitmed kutseorganisatsioonid huvitavaid teabevahetuse või võrguks sidumise projekte, näiteks riiginõukogude assotsiatsiooni veebisait⁸, kõrgemate kohtute ühine kohtupraktikat käsitlev portaal⁹ või testamentide Euroopa register¹⁰.

Komisjon leiab, et nimetatud projekte tuleb edendada ja õnnestumisi tuleb jagada teistega ja püüda neid rakendada ka mujal. Selles perspektiivis pakub huvitavaid võimalusi õiguspoliitika ja -tava arutamise foorumi loomine¹¹. Selle allrühmana luuakse e-õiguskeskkond, millest peaks saama eelistatuim koht, kus saab vahetada häid tavasid eri riikide õigussüsteemide vahel ja samuti õigusala töötajate vahel.

3.2. Parandada kooskõlastamist Euroopa tasandil ja panna e-õiguskeskkond õigusel rajaneva Euroopa ala ülesehitamise teenistusse

Praegu arendatakse e-õiguskeskkonna raames mitmeid projekte. Lisaks juba mainitutele tuleks nimetada kõiki õigusalasid dokumente käsitlevaid projekte, olgu need siis töötatud välja Euroopa Liidu¹² või muude institutsioonide või eraõiguslike äriühingute poolt¹³.

Komisjon toetab neid projekte ja leiab, et on oluline suurendada nende arusaadavust ja kättesaadavust ning Euroopa Liidu tegevuse tõhusust õigusküsimustes. Rõhk tuleb panna projektidele, mis loovad Euroopa õigusruumi jaoks konkreetset lisaväärtust. Õigusemõistmist reguleerivad õigusaktid on küll oluliselt edasi arenenud, kuid selle arengu mõju jääb sageli piiratuks. Põhjusteks on raskused ülevõtmisel (eriti kriminaalasjades) või sageli asjaolu, et õigusala töötajad ei ole nendest teadlikud. Seepärast on õigusel rajaneva Euroopa ala ülesehitamise üks peamisi väljakutseid luua vahendid, mille abil parandada vastuvõetud õigusaktide tõhusust. E-õiguskeskkond kätkeb endas selleks märkimisväärseid võimalusi.

⁶ Dok 9573/07 JURINFO 17.

⁷ „Info- ja sidetehnoloogiate kasutamine Euroopa riikides”, kohtute efektiivsust hindav komisjon (CEPEJ) Euroopa Nõukogu (CEPEJ(2007)22Prov.

⁸ <http://www.juradmin.eu/>

⁹ <http://www.network-presidents.eu/>

¹⁰ Vt www.cnue.be

¹¹ KOM(2008) 38.

¹² EUR-Lex - <http://eur-lex.europa.eu>; N-Lex <http://eur-lex.europa.eu/n-lex> ja andmebaas JURE.

¹³ www.caselex.com

Seepärast soovib Euroopa Komisjon aidata kaasa e-õiguskeskkonna vahendite tõhustamisele ja arendamisele Euroopa tasandil ning seda tihedas koostöös liikmesriikide ja erinevate osalistega, nagu eelkõige Eurojust ja õigusosalased võrgustikud tsiviil- ja kriminaalasjades. Komisjon kavatses töötada välja teatava hulga IT-vahendeid, toetades samal ajal ka liikmesriikide jõupingutusi. IT-vahendite abil on võimalik suurendada süsteemide koostalitusvõimet¹⁴, hõlbustada üldsuse juurdepääsu õigusele ning lihtsustada õigusasutuste vahelist suhtlemist. Samuti on nende abil võimalik saavutada Euroopa tasandil oluline mastaabisääst.

4. TEGEVUSPRIORITEEDID (2008–2013)

Euroopa Liidu loodav e-õiguskeskkond peab võimaldama kodanikel pääseda juurde teabele, eriti juhtudel, kui nad on kuriteos kannatada saanud, ilma et nad takerduksid süsteemide arvukusest tingitud kultuuri-, õigus- ja keelebarjääridesse. E-õiguskeskkonna raames tuleb ka toetada mehhanisme, mis hõlbustavad õigusasutuste vahelist koostööd.

4.1. E-õiguskeskkonna portaal hõlbustab kodanike ja ettevõtjate juurdepääsu õigusele Euroopas

Eraisikutele ja ettevõtjatele mõeldud e-õiguskeskkonna portaali loomine peab aitama kaasa sellele, et Euroopa Liidu tegevus oleks nähtavam ja et juurdepääs õiguskaitsele Euroopas paraneks. E-õiguskeskkonnast peakski lõpuks kujunema Euroopa kodanike jaoks õigusel rajaneva Euroopa ala nägu, moodustades samal ajal osa Interneti-põhist teabevahetust käsitlevast üldpoliitikast¹⁵.

Portaal täidab vähemalt kolme ülesannet.

a) Juurdepääs teabele

Portaal peab andma Euroopa kodanikele nende oma riigi keeles teavet õigussüsteemide ja kohtumenetluste kohta. Puudulikud teadmised teistes liikmesriikides kehtivate reeglite kohta on üks peamisi põhjusi, mis takistab kodanikel kaitsmast oma õigusi muudes Euroopa Liidu riikides.

---

¹⁴ Komisjon esitab varsti tegevuskava e-allkirja ja e-identiteedi koostalitusvõime kohta.
¹⁵ SEK(2007) 1742.

Portaalis esitatakse järgmine teave:

- **Euroopa ja riikide tasandil teave kannatanute õiguste kohta kriminaalmenetluses ning ohvrite õiguste kohta saada hüvitist;**
- **põhiõigused, mis on kodanikel erinevates liikmesriikides (süüaluse õigused kriminaalmenetluses);**
- **põhimõtted, mis käsitlevad hagi esitamist kodaniku poolt teise liikmesriigi kohtule või kodaniku kaitset, kui ta on kutsutud muu riigi kohtusse.**

Portaalis antakse ka praktilist teavet eelkõige selle kohta, millised on pädevad asutused, kuidas nende poole pöörduda, kas on vaja kasutada advokaate või mitte ning milliseid menetlusi järgida õigusabi saamiseks.

Teatavat sellesisulist teavet on võimalik leida juba praegu tsiviilasju käsitleva õigusala võrgustiku veebisaidilt. See teave kantakse üle portaali ja seda täiendatakse teabe osas, mis käsitleb kannatanu õigusi ja kriminaalasju.

b) Viidad mujale

Portaal peab kujutama endast keskkonda, kust leiab viidad muudele veebisaitidele (Eur-lex, Pre-lex, SCADPlus, Eurovoc ja IATE), Euroopa õigusasutustele või õigusemõistmise valdkonnas olemasolevatele erinevatele võrgustikele ja nende loodud vahenditele.

Lisaks võib portaal suunata kasutajaid teatavatesse Euroopa tasandil võrguks seotud registritesse, kasutades selleks nende organite veebisaitide, kes asjaomaseid projekte juhivad¹⁶.

c) Otsejuurdepääs teatavatele Euroopa menetlustele

Pikemas perspektiivis saaks luua ka täiesti elektroonilisi menetlusi. Õiguslikud alused selleks on olemas juba praegu, nt väiksemaid kohtuvaidlusi käsitlev määrus¹⁷ või maksekäsumenetlust käsitlev määrus¹⁸.

Samuti tuleb uurida võimalust tasuda portaali kaudu teatavate toimingute (nt menetluskulude) eest, nagu ka võimalust, et kodanikud saaksid taotleda Interneti kaudu karistusregistrist väljavõtet ja saada see enda valitud keeles.

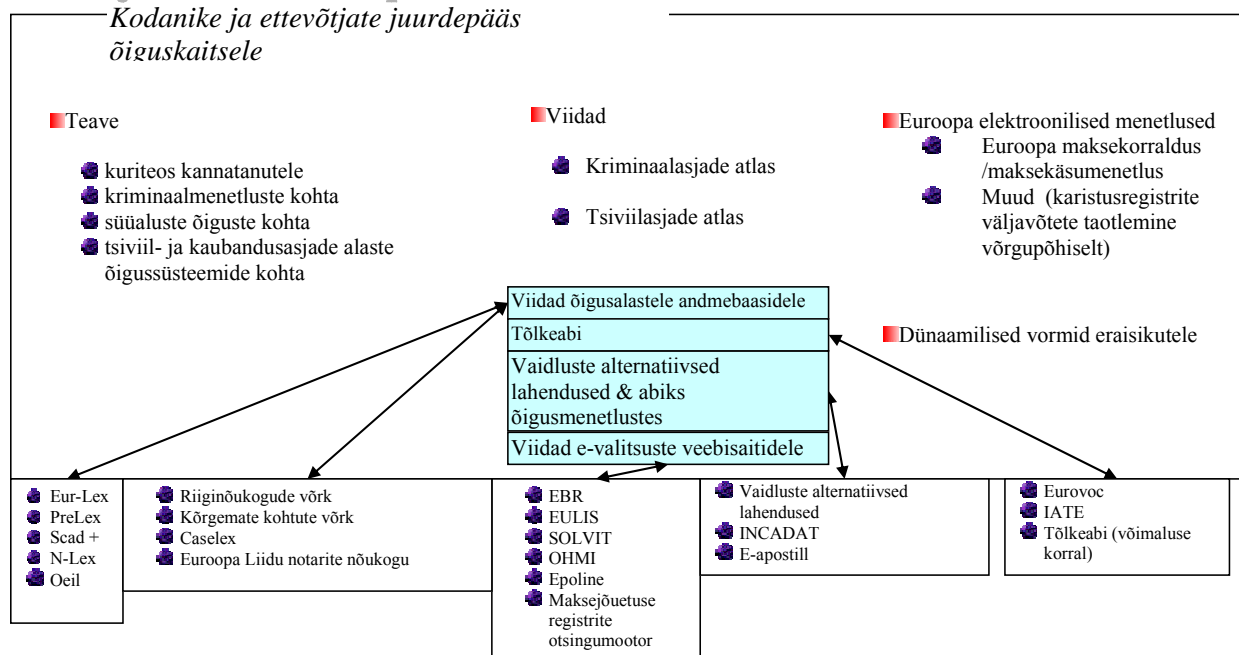
---

¹⁶ Äriregister – Euroopa Äriregister ja kinnistusraamatud – EULIS. Omavahel seotud maksejõuetusregistritele kavandatakse juurdepääs kas otse portaali kaudu või läbi muude veebisaitide vastavalt lahendustele, mille kasuks otsustatakse.

¹⁷ Määrus (EÜ) nr 861/2007, (ELT L 199, 31.7.2007).

¹⁸ Määrus (EÜ) nr 1896/2006, (ELT L 399, 30.12.2006).

E-õiguskeskkonna portaal

4.2. E-õiguskeskkond tõhusama õigusalase koostöö teenistuses

Elektrooniliste vahendite loomine peab käima käsikäes Euroopa Liidu õigusalase koostöö vahendite rakendamisega. Nende vahendite loomiseks on komisjonil kavas toetuda kahele juba olemasolevale õigusalasele võrgustikule ja Eurojustile. Kui need vahendid võetakse kasutusele, tuleb nende kohta jagada ka teavet ja pakkuda piisavat koolitust. Selle ülesande täitmiseks võtab komisjon ühendust nii Euroopa kui ka riikide pädevate koolitusasutustega, eelkõige Euroopa õigusalase koolituse võrgustikuga, et tõhustada õigusala töötajate koolitust loodud e-õiguskeskkonna vahendite osas.

4.2.1. Jätkata karistusregistrite võrguks sidumist

Karistusregistrite võrguks sidumine on valdkond, kus e-õiguskeskkonna raames on tehtud kõige suuremaid edusamme. See on hea näide sellest, kuidas algselt vaid mõne liikmesriigi algatatud projektist võib saada järk-järgult tõelise Euroopa mõõtmega projekt.

Komisjon töötab selle nimel, et kõik liikmesriigid saaksid kiiresti sellesse võrku seotud. Komisjon on teinud selle kohta mitmeid õigusloomeettepanekuid¹⁹, mille eesmärk on muuta õiguslik raamistik selgemaks ja võimaldada andmebaaside elektroonilist sidumist. Pidades silmas karistusregistrite andmete vahetamist käsitleva raamotsuse jõustumist, käivitab komisjon kaks teostatavusuuringut, et arendada projekti edasi ja laiendada andmete vahetamist ka kolmandate riikide kodanikele, keda on kriminaalkorras karistatud.

Nimetatud projekt toob Euroopa meetme lisaväärtuse välja kahes punktis:

¹⁹ Raamotsuse ettepanek karistusregistrite andmete vahetamise kohta, KOM 2005 (690) (lõplik)2. ECRiSe otsuse ettepanek.

- andmete vahetamine saab toimida vaid siis, kui on tagatud andmete ühtsus ja kõik saavad vahetatud andmetest aru ühtemoodi: suur töö on selles suunas tehtud ära katseprojekti²⁰ raames ja saadud tulemusi on kirjeldatud komisjoni hiljutises ettepanekus;
- 2009. aastal teeb komisjon liikmesriikidele kättesaadavaks tarkvara, et kõikide riikide karistusregistrid saaksid andmete vahetamises varsti osaleda²¹. Kasutades seda süsteemi koos andmete vahetamiseks mõeldud s-TESTAga, on võimalik saavutada mastaabisääst, hoides ära vajaduse, et iga liikmesriik looks oma lahendusi, ja lihtsustades projekti tehnilist teostust.

Komisjoni jaoks on nimetatud tööd e-õiguskeskkonna raames esmatähtsal kohal, sest need hõlmavad kõiki liikmesriike, aitavad konkreetselt tõhustada õigusala koostööd ja suurendavad vastastikust usaldust. Siiski tuleks ka jälgida, et nimetatud andmevahetust kasutataks laiemalt kui ainult õiguslase koostöö raames ja et see hõlmaks ka muid eesmärke (näiteks taustakontroll enne teatavatele ametikohtadele värbamist).

4.2.2. Luua turvaline võrk andmevahetuseks õigusasutuste vahel

Õigusasutustel peab olema võimalik vahetada konfidentsiaalseid andmeid turvaliselt. Selline võimalus on ette nähtud mitmete riikide karistusõigustikes²². Praegu on oluline liikuda edasi juba teostatud tööde baasil ja eelkõige Eurojusti välja töötatud projekti E-POC III põhjal. Sellisesse mehhanismi võib lülitada teatavad õiguslase ja Euroopa kompendiumi²³ funktsioonid, et õigusasutustel oleks kasutada terviklik vastastikuse õigusabi vahend. Pikemas perspektiivis saaks seda täiendada ka virtuaalse andmevahetuse keskkonnaga, millesse integreeritakse automaattõlke süsteemid, mille abil on võimalik teha sama toimik kättesaadavaks mitme riigi õigusasutusele. Nimetatud projektis võetakse arvesse andmevahetuse ja isikuandmete turvalisuse tagamisel tehtud tööd²⁴.

4.2.3. Edendada videokonverentsi pidamist

Mitme Euroopa tasandil vastu võetud õigusaktiga on ette nähtud videokonverentside pidamine kohtumenetlustes²⁵. Seda võimalust on kultuurilistel, keelelistel või tehnilistel põhjustel siiski vähe kasutatud²⁶. Ühest nõukogu hiljutisest uurimusest²⁷ nähtub, et enamikus liikmesriikides on videokonverentsi pidamise võimalus õigusaktidega ette nähtud. Vaatamata sellele, et videokonverentsi kasutamine on piiriüleselt lubatud, tehakse seda harva. Samas on aga selle suuremast kasutamisest tulenev kasutegur ilmne: aja kokkuhoid, rahaliste vahendite kokkuhoid, jääb ära vajadus isiklikult kohaletulemiseks, paindlikkus jne.

²⁰ 2008. aasta aprillis. Projektis osales 13 liikmesriiki.

²¹ Hea näide andmebaaside ühendamise praktilisusest: Prantsusmaa ja Saksamaa vahetasid esimese kuu jooksul pärast andmebaaside omavahelist elektroonilist ühendamist rohkem andmeid kui 10 varasema aasta jooksul kokku.

²² 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JSK, 29. juuni 1998. aasta ühismeede (EÜT L 191, 7.7.1998, lk 4).

²³ Kompendium võimaldab luua õigusabi taotluse standardiseeritult ja ühtselt.

²⁴ <http://cordis.europa.eu/ist/trust-security/index.html>

²⁵ 29. mai 2000. aasta konventsioon (artikkel 10), 15. märtsi 2001. aasta raamotsus 2001/220/JSK; nõukogu 28. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1206/2001 (artiklid 10 ja 17), direktiiv 2004/80/EÜ (artikkel 9), Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrus (EÜ) nr 861/2007 (artikkel 9).

²⁶ Dok 14602/07, JURINFO 60.

²⁷ Dok 6355/08, JURINFO 11.

Seetõttu tuleb tegutseda selle nimel, et ärgitada õigusasutusi kasutama nimetatud uusi tehnoloogiaid piiriülestes kohtumenetlustes nii tsiviil- kui ka kriminaalasjades.

Komisjon toetab riikide jõupingutusi ja jälgib, et riikide valitud tehnilised lahendused tagaksid koostalitusvõime Euroopa tasandil. Koostöös õigusala võrgustikega tsiviil- ja kriminaalasjades teeb komisjon Interneti kaudu kättesaadavaks kasutajaõpetuse, mis koosneb üldosast ja konkreetset riiki hõlmavast osast ja milles selgitatakse kasutamise õiguslikke ja tehnilise külgi. Kahe õigusatlase abil on võimalik teha kindlaks kohtud, kellel on olemas vajalikud tehnilised seadmed.

4.2.4. Tõlkeabi

Mitmekeelsus on tõelise õigusel rajaneva Euroopa ala väljatöötamisel kesksel kohal. Kohtumenetlused on peaaegu alati riigikeeles ja võõrkeele kasutamine on lubatud vaid üksikutel juhtudel. Seepärast kavandab komisjon meetmeid, mis käsitlevad kirjalikku ja suulist tõlget õigusemõistmises.

- Töötada välja automaattõlke vahendid

Automatiseeritud tõlke abil on võimalik saada kiiresti üldülevaade võõrkeeles koostatud dokumendist. Õigusküsimustes oleks selle kasutamine igati kasulik. Mahukas toimikus oleks selle abil võimalik leida kiiresti üles elemendid, mis on olulised muu menetluse jaoks ja mis tuleks lasta tõlkida elukutselistel tõlkijatel. Samuti on selle abil võimalik saada kiiresti ülevaade muus riigis tehtud otsuse peamistest elementidest või menetluse seisukohast olulisest dokumendist.

Sellised vahendid on juba olemas ja ka kättesaadavad, kuid neid tuleb täiendada ja muuta kohtuvaldkonna kesksemaks. Uurida tuleb õigusala töötajatele selliste vahendite kättesaadavaks tegemise maksumust ja selle õiguslikke tingimusi.

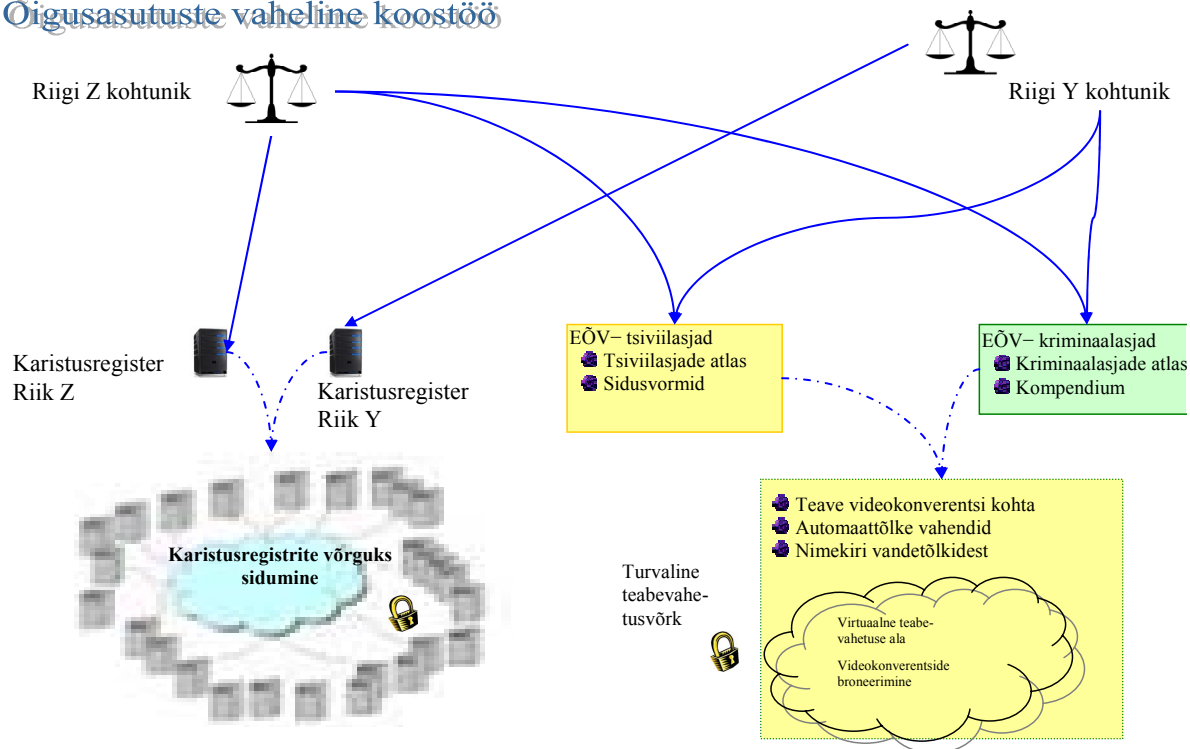
- Andmebaas vandetõlkidest

Alati ei pruugi olla kerge leida tõlkijat või tõlki, kui kohtumenetluse käigus tekib selleks vajadus. Eriti raske on see teatavate vähem levinud keelte puhul. Euroopa andmebaasi loomine vandetõlkidest võiks hõlbustada olemasolevate ressursside kindlaks tegemist, pakkudes võimalust teha otsingut kogu Euroopa Liidu ulatuses. Seeläbi oleks võimalik parandada ka tõlkekvaliteeti kohtus üldiselt, sest andmebaasi kaudu on võimalik leida tõlkijaid ja tõlke, kellel on eripädevus just kohtuga seonduvates küsimustes. Teha tuleb täiendavaid uuringuid ja võimaluse korral teostada katseprojekt, kaaludes kombineerimisvõimalusi, mida pakuvad teises liikmesriigis asuva kohtutõlgi kasutamine ja videokonverentsi pidamine.

- Sidusvormid, mida on võimalik tõlkida automatiseeritult

Enamikule Euroopa Liidu õigusaktidele on lisatud standardvormid, mis peaksid hõlbustama vastastikust mõistmist. Õigusalasest koostöö tõhustamiseks peaks olema võimalik neid vorme tõlkida täies ulatuses automatiseeritult, s.t mitte ainult vormi küsimusi, vaid ka vastuseid. Komisjon toetub dünaamiliste vormide kasutamise süstematiseerimisel õigusalasest koostöö võrgustikele tsiviil- ja kriminaalasjades ning Eurojustile. Selleks kasutab ta eelnevalt kindlaksmääratud tekstisegmente ja terminoloogiat, et taotlusi või muid andmeid saaks edastada kiiresti mis tahes Euroopa Liidu keeles.

Õigusasutuste vaheline koostöö

5. EUROOPA E-ÕIGUSKESKKONNA TEGEVUSKAVA VÄLJATÖÖTAMINE

Käesoleva teatise lisas on esitatud ettepanek tegevuskava ja erinevate projektide ajakava kohta.

Tõhususe tagamiseks tuleb selgelt eristada, mille eest vastutab komisjon, mille eest liikmesriigid ja mille eest muud õigusalasest koostöös osalejad. E-õiguskeskkonna rahastamisel tuleb kasutada juba olemasolevaid rahastamisprogramme „Tsiiviilõigus”²⁸ ja „Õigusemõistmine kriminaalasjades”²⁹.

Komisjon võtab enda kanda üldkooskõlastamise, edendades heade tavade vahetamist. Kehtivate menetluste kohaselt võib rahaliselt toetada projekte, mille

²⁸ Otsus nr 1149/2007/EÜ; ELT L 257, 3.10.2007.

²⁹ Otsus nr 126/2007/EÜ; ELT L 58, 24.2.2007.

kohta teevad ettepaneku liikmesriigid või pädevad kutseorganisatsioonid. Kriminaalasjades on teataval määral võimalik rahaliselt toetada riikide projekte, mille eesmärk on suurendada info- ja sidetehnoloogiate kasutamist. Liikmesriikide või asjaomaste organisatsioonide esitatud piiriüleste e-õiguskeskkonna projektide rahastamine on nähtud ette kahes õigusaktis.

Komisjon töötab e-õiguskeskkonna portaali ülesehituse ja rakendamise kallal. Komisjon tagab e-õiguskeskkonna juhtimise tihedas koostöös liikmesriikidega. Viimased peavad tagama, et portaalis nende õigussüsteemi kohta esitatud andmed oleksid ajakohastatud. Komisjon kooskõlastab ka erinevatel olemasolevatel e-õiguskeskkonna veebisaitidel olevad andmed ja loob asjaomased viidad. Sõltuvalt teostatavusuuringute tulemustest töötab komisjon välja IT-vahendid, mis on vajalikud Euroopa sidusmenetlusteks. Portaali rahastamine tuleb tagada ühenduse eelarvest olemasolevate programmide raames.

Komisjonil on plaanis jätkata oma tööd karistusregistrite võrguks sidumise kallal, toetades liikmesriikide moderniseerimise alaseid jõupingutusi, töötades välja võrdlussüsteemi, mis võimaldab kõikidel osaleda andmete vahetamises, ning teostades uuringuid, töötades välja lahendusi ja õigusloomeettepanekuid, mis on vajalikud süsteemi arenemiseks ja Euroopa Liidus süüdimõistetud kolmandate riikide kodanike registri loomiseks, mille teostatavust uuritakse juba mitu aastat³⁰. Sel eesmärgil jätkatakse rahastamisprogrammi „Õigusemõistmine kriminaalasjades” (JPEN) rakendamist³¹.

Komisjon kannab endiselt vastutust tsiviilasjades tehtava õiguslase koostöö võrgustiku eest ja toetab kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö võrgustikku. Ta teeb nii nende võrgustike kui ka Eurojustiga tihedat koostööd, et töötada välja vahendid, mis on vajalikud õiguslase koostöö tõhustamiseks, eelkõige automaattõlke vahendid ja turvaline andmevahetussüsteem.

Rahastamisprogrammide vahehindamisel tuleb võtta arvesse e-õiguskeskkonna arengut ja eraldatud vahendid tuleb vajaduse korral ümber hinnata³². Keskmises perspektiivis võib mõelda ka ühele horisontaalsele programmile, mis hõlmaks nii tsiviil- kui ka kriminaalasju.

---

³⁰ KOM (2006) 359 (lõplik)

³¹ 2008. aastaks eraldati karistusregistritele 15 miljonit eurot.

³² 2008. aastal ulatuvad assigneeringud, mida oleks võimalik kasutada, kahe programmi peale kokku peaaegu 26 miljoni euroni.

Lisad

1.lisa:

Teemad	Projektid	Meetmed, mida tuleks võtta	Aja-vahe
<i>E-õiguskeskkonna portaal</i>			
	E-õiguskeskkonna väljatöötamine lehekülgede	<ul style="list-style-type: none"> - teostatavusuuring ja portaali väljatöötamine - juhtimismeetodite juurutamine - andmete kättesaadavaks tegemine veebisaidil kõigis ELi keeltes 	2008–2011
<i>Karistusregistrite võrguks sidumine</i>			
	Riikide karistusregistrite omavahel ühendamine	<ul style="list-style-type: none"> - katseprojekti toetamine - komisjoni poolt võrdlussüsteemi väljatöötamine - teostatavusuuring raamotsuse rakendamisest tulenevate tehniliste vajaduste kohta - süsteemi tugevdamine, et tagada vahetatud andmete kvaliteet ja saavutada andmete vahetamine halduseesmärkidel 	2008–2011
	süüdimõistetud kolmandate riikide kodanike registri loomine	<ul style="list-style-type: none"> - teostatavusuuring - õigusloomeettepaneku tegemine 	2009–2010
<i>Riiklike andmebaaside võrguks sidumine</i>	<i>(ainult e-õiguskeskkonna ulatuses)</i>		
	maksejõuetuse registre ühendamine	liikmesriikide töö seire	2009
<i>Elektroniline andmevahetus õigusasutuste vahel</i>			
	e-allkiri	<ul style="list-style-type: none"> - ülevaade praegusest olukorrast - uuring e-allkirja kasutamise kohta õigusemõistmisega seonduvates küsimustes 	2009–2011
	Turvavõrk	teostatavusuuring	2010–

			2012
	Virtuaalne andmevahetuskeskkond	teostatavusuuring	2012–2013
<i>Abi tõlkimisel</i>			
	Võrdleva mitmekeelse õigussõnavara järkjärguline loomine	- katseprojekt	2009–2013
	Õigusvaldkonnas kasutamiseks kohandatud tõlkemootorite rahastamine (kõikides Euroopa keelekombinatsioonides)	- ülevaade olemasolevatest vahenditest - tehniline ja õiguslik teostatavusuuring - katseprojekt	2009–2013
	Andmebaasi loomine vandetõlkidest	- teostatavusuuring - katseprojekt - levitamine Euroopa õiguslase koostöö võrgustike veebisaitidel	2009
<i>Euroopa õigusaktidele lisatavate dũaamiliste vormide koostamine</i>		- teostatavusuuring - sidusvormide väljatöötamine	2008–2011
	kriminaalasjades tehtava Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vormide tõlkimine ja nende muutmise dũaamilisteks vormideks	- levitamine e-õiguskeskkonna portaalis või võrgustike veebisaitidel	2009–2011
	tsiviilmenetluste jaoks dũaamiliste vormide loomine		2010–2012
	dũaamiliste vormide loomine maksetoimingute tegemiseks Internetis (Euroopa maksekäsumenetlus)	- teostatavusuuring keskkonna turvalisuse tagamise kohta ja maksete haldus	2010
<i>videokonverents</i>			
	praktilise teabe ja kasutusõpetuse väljatöötamine	- võrgustike toel kasutusõpetuste väljatöötamine liikmesriikide ja komisjoni poolt - kättesaadavaks tegemine võrgustike veebisaitidel	2008–2009
	tehnilisi ja korralduslikke küsimusi käsitlev erialatöötajate antav koolitus	ei	2008–2010
<i>Heade tavade vahetus</i>	e-õiguskeskkonna foorumis	- aastakoosolekute korraldamine e-õiguskeskkonna	2008–2013

		teemadel	
<i>õigusala töötajate õiguslase koostöö alane koolitus</i>	<ul style="list-style-type: none"> * videokonverentsi pidamine * kirjaliku ja suulise tõlkega seotud küsimused, sealhulgas õiguslase terminoloogia koolitus 	- töö Euroopa õiguslase koolituse võrgustiku ja liikmesriikidega	2008–2013